

អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ

សេចក្តីជូនព័ត៌មាន

ហាមផ្សព្វផ្សាយមុនម៉ោង០០:០១ ម៉ោងសាកល (ត្រូវនឹងម៉ោងកម្ពុជា ០៧:០១) ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ថ្ងៃទី៤ មិថុនា ២០១៥

កម្ពុជា = ជនរងគ្រោះនៃការបង្ក្រាបការតវ៉ា ត្រូវបានបដិសេធយុត្តិធម៌

អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិបាននិយាយនៅក្នុងរបាយការណ៍ថ្មីមួយនៅថ្ងៃនេះថាអាជ្ញាធរកម្ពុជាត្រូវផ្តល់យុត្តិធម៌ចំពោះអ្នកទាំងឡាយដែលត្រូវបានសម្លាប់ ដែលបានបាត់ខ្លួន និងបានរងរបួសអំឡុងពេលការបង្ក្រាបលើការតវ៉ា ដោយកម្លាំងសន្តិសុខ

របាយការណ៍ដំណើរទៅកាន់ដងវិទី សរសេរចងក្រងអំពីហេតុដូចម្តេចបានជាគ្មាន មន្ត្រីណាម្នាក់ ឬសមាជិកនៃកងកម្លាំងសន្តិសុខណាម្នាក់សោះ ត្រូវបានចាប់ឱ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះការរឹតត្បិតយ៉ាងហ្មត់ចត់ផ្សេងៗទៀតចាប់ទៅលើការតវ៉ានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងជុំវិញបញ្ហានៃការបោះឆ្នោត២០១៣ ដែលមានទំនាស់។

លោកវ៉ែត អេតប៊ុត ដែលជាធានាក្រសួងប្រដាប់អាវុធនៃអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ ប្រចាំនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍និងអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកបានមានប្រសាសន៍ថា៖ “ អ្នកតវ៉ាក្នុងប្រទេសកម្ពុជាត្រូវតែប្រឈមមុខនឹងដំបង ហើយពេលខ្លះគ្រាប់កាំភ្លើង ដើម្បីបញ្ចេញមតិរបស់ពួកគេ។ អំឡុងពេលនោះគ្រប់គ្នាបានរងការបង្ក្រាប ប្រជាជនបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ដងវិទីដើម្បីទាមទារសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុន ប៉ុន្តែអាជ្ញាធរបានឆ្លើយតបប្រចាំជាមួយនឹងការរឹតត្បិតដោយហិង្សា ”

“ របាយការណ៍របស់យើងសរសេរចងក្រងអំពីមូលហេតុដូចម្តេចជនរងគ្រោះនៃការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដោយកងកម្លាំងសន្តិសុខ មិនទទួលបានយុត្តិធម៌និងដំណោះស្រាយប្រសិទ្ធភាពខណៈដែលអ្នកទទួលខុសត្រូវគ្មានទោស ”

របាយការណ៍នេះ ដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវយ៉ាងច្រើនសន្លឹកសន្លាប់នៅក្នុងប្រទេស ពិពណ៌នាដោយ ពេលវេលាកំពុងមានភាពរីករាយហិង្សា ដែលប្រហែលគេមើលឃើញថាជាតុកម្មដែលធំជាងគេបំផុតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា។ នៅចុងឆ្នាំ២០១៣ ប្រជាជនបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ដងវិទីលើបញ្ហាបោះឆ្នោតជាតិដែលមានជម្លោះ ខណៈដែលកម្មកររាងចក្រកាត់ដេរបានអំពាវនាវស្តីពីប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមារបស់ពួកគេ

កងកម្លាំងសន្តិសុខបានធ្វើការចាប់ខ្លួនតាមអំពើចិត្ត ការវាយដំយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនិងពេលខ្លះការសម្លាប់ ដើម្បីបង្ក្រាបការតវ៉ា ដែលមានការបាញ់កាំភ្លើងម៉ាកអាគា៤៧ មកលើប្លង់មនុស្ស។ មានមនុស្សយ៉ាងតិចប្រាំមួយនាក់ ត្រូវបានបាញ់សម្លាប់អំឡុងពេលការតវ៉ាចាប់តាំងពីខែតុលា ២០១៣

ក្នុងឧប្បត្តិហេតុអាក្រក់បំផុត កាលពីថ្ងៃទី៣ មករា ២០១៤ កំលាំងសន្តិសុខបានបាញ់មកលើកម្មករកាត់ដេរដែលកំពុងតវ៉ា នៅឯបាតុកម្មមួយដែលបានក្លាយជាហិង្សានៅជាក្រុងភ្នំពេញ បានធ្វើឱ្យបុរសរយៗរងរបួសទាក់ស្តាប់ ដែលមានអាយុចន្លោះ២២ឆ្នាំ និង២៥ឆ្នាំ គឺមាន ឃឹម ផាលៀប សម វិរី យឿនប្រឡូ និងផេង កុសល។ មានច្រើននាក់ទៀតបានរងរបួស

នៅកន្លែងបាតុកម្មដែល ឃឹម សុផាត ជាម្នាក់ក្នុងចំណោមកម្មកររាងចក្រកាត់ដេរអាយុ១៦ឆ្នាំម្នាក់ ដែលគេបានឃើញគាត់ត្រូវរបួសគ្រាប់កាំភ្លើងចំដើមទ្រូងរបស់គាត់។ គាត់នៅបាត់ខ្លួននៅឡើយ ដែលគេបានសន្មតថាស្លាប់ ហើយគ្រួសាររបស់គាត់មិនបានទទួលព័ត៌មានស្តីពីចំណាត់ការវិធានការយ៉ាងណាដើម្បីស៊ើបអង្កេតការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំរបស់គាត់នៅឡើយ។

លោកវ៉ែត អេតប៊ុត បានមានប្រសាសន៍ថា៖ “ ការប្រើប្រាស់កម្លាំងជ្រុលហួសហេតុរបស់កងកំលាំងសន្តិសុខនៅទីកន្លែងតវ៉ា បានបំផ្លិចបំផ្លាញជីវិតរបស់ជនរងគ្រោះនិងក្រុមគ្រួសារ របស់ពួកគេ។ ក្នុងករណីខ្លះ វាច្បាស់ណាស់ថាអ្នកណាជាអ្នក ទទួលខុសត្រូវ និងក្នុងករណីជាច្រើនផ្សេងទៀត វាពិតជាងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកណាស់ ប៉ុន្តែគ្មានអ្នកណាម្នាក់ត្រូវ បានចាប់ឱ្យទទួលខុសត្រូវឡើយ ”

ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការប្រើកម្លាំងជ្រុលហួសហេតុលើអ្នកតវ៉ា រួមមាននគរបាល រាជអាវុធហត្ថនិងយោធា ព្រមទាំង “ កម្លាំងប្រដាការពរខ្លួន ” ដែលជាកំ លាំងជំនួយ ដែលអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិសុំឱ្យកម្លាំងទាំងអស់បញ្ឈប់ធ្វើការល្អិតល្អន់ដោយការប្រជុំគ្នា

ទោះបីមានពាក្យបណ្តឹងរបស់ខ្សែជួរជនដែលប្តឹងដោយអ្នកទាំងឡាយដែលរងគ្រោះដោយសារកម្លាំងរបស់កំលាំងសន្តិសុខក៏ដោយ វប្បធម៌និទណ្ឌភាពដែលត្រូវឱ្យខ្លាច មានអត្ថន័យថាពុំ មានអ្នកណាម្នាក់ត្រូវបានចាប់ឱ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទាំងនេះឡើយ

ពុំមានយុត្តិធម៌ចំពោះហ៊ុមចាស់ អាយុ២៦ ជានិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យម្នាក់ ដែលជាអ្នកឈរក្បែរ បានត្រូវគ្រាប់កាំភ្លើងនៅកន្លែងបាតុកម្មមួយនៅភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី១២ វិច្ឆិកា ២០១៣។ គាត់ក៏ដឹកខ្លួនលែងបានចាប់ពីចង្កេះចុះមកក្រោម ក្រោយពេល មន្ត្រីនគរបាលម្នាក់បានបាញ់មីនដីសមុទៅលើបាតុករនិងអ្នកឈរក្បែរ ហើយគ្រាប់កាំភ្លើងមួយគ្រាប់ បានធ្វើឱ្យខូចធ្ងន់គ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខ្លួន

នៅថ្ងៃទី២ ឧសភា ២០១៤ “ កម្លាំងប្រដាការពរខ្លួន ” បានឡោមព័ទ្ធ ដល់ ទាត់ឆាក់ វាយមកលើឡាយ សាមៀន ដែលជាអ្នកយកព័ត៌មានម្នាក់អាយុ២៧ឆ្នាំ។ ពួកគេបានប្រើ ដំបង ក្រោយពេលគាត់បានព្យាយាមថតខ្សែវីដេអូពួកគេកំពុងវាយប្រហារព្រះសង្ឃល្អិត សុវ៉ាតនៅកន្លែងតវ៉ាមួយនៅរាជធានីភ្នំពេញ។ ឡាយ សាមៀនបានសន្លប់បាត់ស្មារតី និងបាក់ ឆ្អឹងសៀតផ្តាដែលត្រូវការវះកាត់។ និយោជករបស់គាត់បានដាក់ពាក្យបណ្តឹង ប៉ុន្តែតុលាការបានប្រានចោលករណីនេះនៅចុងឆ្នាំ២០១៤ ដោយគ្មានផ្តល់ហេតុផល

មានករណីមួយទៀតគឺ សកម្មជនសិទ្ធិលំនៅឋាន ពៅ ស្រីស្រស់ បានដាក់ពាក្យ បណ្តឹង ក្រោយពេលរលូតកូនដោយសារនាងរងការទាត់ឆាក់ដោយនគរបាលនៅកន្លែងតវ៉ា មួយនៅក្នុងរាជធានីកាលពីថ្ងៃទី២៧ មិថុនា ២០១២។ មន្ត្រីនគរបាលជើងចាស់ម្នាក់បានឆ្លើយថា៖ “ ប្រសិនបើនាងចង់បានកូនត្រឡប់មកវិញ ខ្ញុំនៅក្មេង ” ។ នាងបានដាក់ពាក្យបណ្ត ឹងមួយផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែនាងមិនឮដំណឹងអ្វីពីតុលាការសោះ

លោកវ៉ែត អេតប៊ុត បានមានប្រសាសន៍ថា៖ “ អាជ្ញាធរកម្ពុជាត្រូវតែកំណត់ និងបញ្ឈប់ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សនិងនិទណ្ឌភាពកុំឱ្យកើតឡើងសារជាថ្មីដដែលៗ ដោយនាំទៅតុលាការ កាត់ទោសចំពោះជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវដែលបង្កការស្លាប់និងរបួសស្នាម។ ប្រសិនបើគេមិនព្រមទេ ការរំលោភនឹងកើតឡើងម្តងហើយម្តងទៀតជាក់ជាមិនខាន ”

“ អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ សូមអំពាវនាវឱ្យមានការស៊ើបអង្កេតដោយតម្លាភាពនិងល្អិតល្អន់ ហើយប្រសិនបើមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ សុំឱ្យធ្វើការកាត់ទោសចំពោះអ្នកដែលទទួលបាន ខុសត្រូវដែលបានប្រើប្រាស់កម្លាំងប្រល័យសហគុណកម្មកម្មករលើអ្នកតវ៉ា។ ជនរងគ្រោះនៃការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សធ្ងន់ធ្ងរទាំងនេះ ត្រូវតែផ្តល់គោលការណ៍ដំណោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព រួមមានសំណងជាដើម ”

សាវតារ

ព្រមទាំងយើងនឹងការប្រើប្រាស់កំលាំងប្រល័យសហគុណកម្មកម្មករលើអ្នកតវ៉ា និងនិទណ្ឌភាពរបស់ពួកគេក៏ពុំមាន *ដំណើរទៅកាន់ដងវិថី* លាតត្រដាងឱ្យឃើញនូវការរំលោភសិទ្ធិ មនុស្សផ្សេងទៀតក្នុងបរិបទសេរីភាពប្រជុំគ្នា រួមមានការដាក់កំហិតតាមអំពើចិត្តមកលើសិទ្ធិសេរីភាពនៃការប្រជុំគ្នាដោយសន្តិវិធីតាម រយៈក្របខណ្ឌច្បាប់យ៉ាងរឹតត្បិតនិងគួរតាម តុលាការ ក្នុងការយាយីអ្នករៀបចំ និងចូលរួមក្នុងការតវ៉ាដោយសន្តិវិធី

របាយការណ៍១២៤១២៩១៖ ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដោយមានការអំពាវនាវដល់អាជ្ញាធរកម្ពុជា ឱ្យគោរព ការពារ និងសម្របសម្រួលសិទ្ធិសេរីភាពនៃការប្រជុំគ្នាដោយសន្តិវិធី។ វាផ្តល់អា ទុសាសន៍ជាង៣០ចំនុចដោយលម្អិត សុំឱ្យផ្លាស់ប្តូរក្នុងច្បាប់ គោលនយោបាយ និងការអនុវត្ត ដើម្បីជួយពួកគាត់ក្នុងការធ្វើកិច្ចការដូច្នោះ។

នៅក្នុងខែឧសភា ២០១៥ អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិបានជួបប្រជុំជាមួយ មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃគណៈកម្មាធិការស្រាវជ្រាវស្វែងរកមហាផ្ទៃ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីលទ្ធផលការឃើញនៃការ ស្រាវជ្រាវនេះ និងជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់មួយរូបនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ ប៉ុន្តែទោះបីការព្យាយាមម្តងហើយម្តងទៀត ក៏មិនអាចរៀបចំកិច្ចប្រជុំជាមួយមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចដទៃទៀតរបស់រដ្ឋាភិបា ល។ ព័ត៌មានដែលផ្តល់ដោយនគរបាលជាតិ ត្រូវបានបញ្ជូលក្នុងរបាយការណ៍នេះ

អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិបានផ្តល់ជូនរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទូរស័ព្ទរបាយការណ៍ព្រៀងចុងក្រោយ ដើម្បីសុំបញ្ជាក់ជាលម្អិត ប៉ុន្តែនៅត្រឹមពេលវេលានៃការបោះពុម្ពផ្សាយ ក៏មិនបាន ទទួលបានការឆ្លើយតបលម្អិតណាមួយនោះទេ។

កំណត់សម្គាល់ចំពោះទិន្នន័យ

សម្រាប់របាយការណ៍ពេលមុនចេញផ្សាយ ឬការរៀបចំសម្ភាសន៍ សូមទាក់ទង មន្ត្រីព័ត៌មានឈ្មោះ អូឡូដ ប៊ូមីស អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក សម្រាប់ឯកសារសាធារណៈ

Olof Blomqvist, Press Officer Asia/Pacific, Tel: [+ 44 \(0\) 20 7413 5871](tel:+442074135871), Mobile: [+44 \(0\) 790 4397 956](tel:+447904397956), Email: olof.blomqvist@amnesty.org

Public Document

*****

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទូរស័ព្ទទៅកាន់ការិយាល័យព័ត៌មានរបស់អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិនៅទីក្រុងឡុងដ៍ ប្រទេសអង់គ្លេស តាមទូរស័ព្ទលេខ:

[+44 20 7413 5566](tel:+442074135566) or [+44 \(0\)777 847 2126](tel:+44(0)7778472126)

email: press@amnesty.org twitter: @amnestypress

International Secretariat, Amnesty International, 1 Easton St., London WC1X 0DW, UK

Index: ASA 23/1805/2015